

Abadia de Sant Josep de Clairval

Primavera de 2022

Estimats Amics,

SANT Joan Pau II va consagrar el seu ministeri de successor de Pere a les persones que pateixen, en especial als malalts. En diverses ocasions, es dirigí al món mèdic: «El personal que dona guarició —deia el Papa l'any 1986— no solament aporta una tècnica, sinó una dedicació entusiasta que procedeix del cor i una atenció a la dignitat de les persones. Continueu preocupant-vos de no reduir el malalt a un objecte de cures, sinó a fer d'ell el primer company en una lluita que és la seva lluita. I en relació amb els greus problemes ètics que es plantegen en la vostra professió, us animo a trobar respostes exigents que siguin conformes a la dignitat de la vida del malalt, a la seva condició de persona». El 25 d'octubre de 1987, aqueix mateix Papa canonitzà un metge, Giuseppe Moscati, en qui va veure «la realització concreta de l'ideal del laic cristià».

Giuseppe Moscati neix a Benevento (Campània, sud d'Itàlia) el 25 de juliol de 1880, i rep el Baptisme el 31. Francesco Moscati, el seu pare, brillant magistrat, arribarà a ser conseller en el Tribunal d'Apel·lació, primer a Ancona i més tard a Nàpols. Pertany, com la seva esposa Rosa de Luca, al llinatge dels marquesos de Roseto. Giuseppe és el setè de nou fills, però solament envolten el seu bressol tres dels seus germans i germanes que el precedeixen (Gennaro, Alberto i Anna), doncs els Moscati havien conegut el dolor d'haver perdut l'any 1875, dues bessones petites (Maria i Anna), i més tard, un altre cop encara més sensible: la mort d'una altra petita Maria, de quatre anys d'edat. Després d'en Giuseppe, neixen l'Eugen i en Domenico, que més tard serà alcalde de Nàpols. Francesco Moscati cada any porta la seva família a la regió natal, per passar unes vacances en contacte amb la natura. Assisteixen tots junts a Missa a l'església de les Clarisses del lloc. Francesco hi ajuda tot sovint com escolà.

Un desassossec beneficis

El clima familiar afavoreix el naixement en el jove Giuseppe d'una fe profunda i real. Coneix el beat Bartolo Longo, fundador del santuari de la Verge del Roser a Pompeia, de qui arribarà a ser metge de capçalera i al que assistirà en el seu llit de mort. Els Moscati l'havien conegut a casa de la Caterina Volpicelli, fundadora de les Serventes del Sagrat Cor, la qual serà canonitzada pel Papa Benet XVI el 29 d'abril de 2009. Francesco i Rosa varen establir amistat amb ella. Així doncs, la família Moscati freqüenta habitualment, a Nàpols, l'església de les Serventes, on Giuseppe fa la primera Comunió, el 8 de desembre de 1888, solemnitat de la Immaculada Concepció. Dos anys més tard, rebrà el sagrament de la Confirmació. L'any 1889, ingressa a l'institut Vittorio Emanuele, on es consagra

amb aplicació als estudis literaris. A pesar d'això, a la seva ànima s'esbossa ja un sentit agut de la precarietat de la vida humana: «Mirava amb interès —escriurà més tard— l'Hospital dels Incurables que el meu pare m'assenyalava, lluny de casa meua, inspirant-me sentiments de compassió pel dolor sense nom que allà s'apaivagava. Un desassossec beneficis s'apoderava de mi, i començava a pensar en la fragilitat de totes les coses, i les il·lusions queien com les flors dels tarongers al meu voltant». En aquell moment, ni tan sols podia imaginar que, més tard, consagraria la seva vida als malalts i a la investigació mèdica.

L'any 1892, succeeix un esdeveniment tràgic que canviarà el curs de la seva existència: com a conseqüència d'una caiguda del cavall en una parada militar a Torí, el seu germà Alberto queda epilèptic. Giuseppe adquireix el costum de passar llargues hores al costat de la seva capçalera per cuidar-lo, i d'aquí madura en ell la decisió de fer-se metge. El cas, únic en la família, no deixa de suscitar discussions, però ell manté la seva resolució. L'any 1897, a l'edat de 61 anys, mor el seu pare com a conseqüència d'una hemorràgia cerebral, però no sense abans haver rebut els darrers sagraments. Giuseppe, que acaba de passar el batxillerat, s'inscriu convençut a la facultat de medicina. Els motius de la seva elecció quedaran de manifest més tard, al dirigir-se als seus alumnes: «Recordin que, al optar per la medicina, s'han compromès en una missió sublim. Amb Déu en el cor, perseverin practicant els bons ensenyaments dels seus pares, l'amor i la compassió vers els qui pateixen, amb fe i entusiasme, sords als afalacs i a les crítiques, disposats solament al bé».

Sant Giuseppe Moscati

Drets reservats

La competència i la fe

A pesar de tot això, un vent de revolució i d'ateisme bufa sobre la joventut estudiantil, i les facultats de filosofia i de medicina de Nàpols són els seus principals focus. No obstant, mentre els seus companys es manifesten als carrers, Giuseppe, considerant que un estudi seriós i profund exigeix tranquil·litat i serenor d'esperit, evita distreure's durant el treball. De fet, destacarà en la seva professió, no cedint res en el pla de les seves conviccions religioses a pesar del positivisme ateu dominant. El 4 d'agost de 1903, amb només 23 anys d'edat, es gradua en medicina amb la nota més alta i les felicitacions del jurat. Aquest mateix any, aprova el concurs-oposició de col·laborador extraordinari a l'Hospital dels Incurables —un dels més prestigiosos d'Europa en aquell moment— i després, l'any 1908, l'oposició d'ajudant a l'Institut de Química Fisiològica. Les seves competències científiques susciten admiració, fins a tal punt que podria aspirar a una brillant carrera universitària, però s'estima més servir els malalts. Així doncs, a més dels seus compromisos en el laboratori, segueix visitant-los i adquireix força aviat l'extraordinària capacitat de realitzar un diagnòstic ràpid i segur. La seva experiència no és suficient per explicar aqueix do especial. Posseeix intuïcions més profundes i la seva compassió va més enllà del mal físic: «Recordin —diu als seus estudiants— que viure és una missió, un deure, un dolor. Cadascun de nosaltres ha de seguir la pròpia lluita. Recordin que no solament s'han d'ocupar dels cossos, sinó també de les ànimes que gemeguen i que acudeixen a vostès».

En el mateix sentit, sant Joan Pau II dirà al personal sanitari: «Els vostres malalts necessiten un acompanyament tan humà com sigui possible; necessiten un acompanyament espiritual. Amb això us sentiu al lliard d'un misteri que és seu» (5 d'octubre de 1986).

Giuseppe posa en pràctica les paraules de JESÚS sobre l'amor al proïsme que es concreta en el servei, fins a donar la vida. Doncs, després d'haver rentat els peus als seus deixebles, JESÚS els diu: *Compreneu el que he fet amb vosaltres? Vosaltres em dieu 'el Mestre' i 'el Senyor', i ho dieu bé, perquè ho sóc. Així que si jo, el Senyor i Mestre, us he rentat els peus, també vosaltres us heu de rentar els peus uns als altres. Us he donat exemple, perquè també vosaltres feu com jo he fet amb vosaltres. De veritat, de veritat us ho dic: no és més gran el servent que el seu amo, ni l'enviat més que aquell que l'envia. Sabent això, sereu feliços si ho compliu* (Jn 13, 12-17). «L'amor se sacrifica pels altres —deia el Papa Francesc als joves, el 21 de juny de 2015—. Mireu l'amor dels pares, de tantes mares i pares que al matí arriben cansats a la feina perquè no han dormit bé, perquè han hagut de cuidar el seu propi fill malalt, això és amor! Això és respecte! Això no és pas passar-ho bé! Això és servei! L'amor és servei, és servir als altres... Quan JESÚS, després del rentat de peus, va explicar el gest als Apòstols, ens va ensenyar que hem estat creats per servir-nos els uns als altres, i si dic que estimo però no em poso al servei dels altres, no ajudo a

l'altre, no li permeto anar endavant, no em sacrifico per l'altre, això no és amor... Heu portat la creu [la creu de la Jornada mundial de la joventut]: allí hi ha el signe de l'amor... La història d'amor de Déu feta d'obres i de diàleg, amb respecte, amb perdó, amb paciència, durant tants segles d'història amb el seu poble, acaba allí, amb la mort del seu Fill a la creu, amb el servei més gran, que és donar la vida, sacrificar-se, ajudar els altres».

Amb perill de la seva vida

A l'abril de 1906, l'erupció del Vesubi aterra a les poblacions del voltant. A Torre del Greco, petita localitat situada a 6 km del cràter, resideixen nombrosos malalts, paralítics i ancians. El doctor Moscati els salva ordenant evacuar l'hospital amb perill de la seva pròpia vida, poc abans de esfondrar-se el sostre. Dos dies més tard, envia una carta al director general dels hospitals de Nàpols, proposant recompensar les persones que l'han ajudat, però insisteix en que no se'l nomeni: «Li demano per favor, no citi el meu nom. Si us plau, no digui el meu nom, per evitar remoure... les cendres». Cinc anys més tard, l'any 1911, una epidèmia de còlera endola Nàpols. Els vaixells que arriben del món sencer a aqueixa ciutat portuària porten gèrmens de malalties, i la misèria que regna als barris de carrers bruts afavoreix el contagi. Si bé és veritat que els progressos de la medicina ja limiten el nombre de víctimes, la situació segueix essent preocupant. El Ministeri de Salut Pública encarrega al doctor Moscati que investigui com vèncer la plaga: són adoptades moltes de les seves propostes per al sanejament de la ciutat.

A pesar d'això, Giuseppe no abandona la investigació científica, doncs serà l'autor de trenta-dos "assajos" publicats en el món universitari. Als 31 anys, aprova el concurs-oposició de col·laborador ordinari del consorci d'Hospitals. Un dels membres del tribunal, el professor Cardarelli, enlluernat per la seva presentació, confessa que, en seixanta anys d'ensenyament, mai no ha vist un facultatiu tan ben preparat, i, a iniciativa seva, l'Acadèmia Reial de Medicina Quirúrgica el nomena membre titular. També l'any 1911, el Ministeri d'Instrucció Pública li concedeix el doctorat en química fisiològica i llicència per ensenyar en aquest àmbit.

El doctor Moscati es consagra totalment a Crist en l'exercici de la seva professió. A fi i efecte de ser-ho tot per a tots, escollí decididament el celibat. La seva devoció per la Verge MARIA —sempre porta al damunt el rosari i mai manca a l'oració de l'Àngelus— li concedeix la força d'oferir a Déu la seva castedat i de guardar-la com un tresor. No obstant, també sap aconsellar el matrimoni als seus estudiants, segons el que va escriure sant Pau: *El meu desig seria que tots els homes fossin com jo; però cadascú té de Déu el seu do particular: uns d'una manera, d'altres, d'una altra* (1 Co 7, 7-9). Dirigint, però, una mirada lúcida i compassiva sobre la fragilitat humana, invita a la purificació del cor: «Oh, si els joves amb la seva exuberància

sabessin que les il·lusions d'amor són passatgeres i fruit de la viva exaltació dels sentits! Si un àngel els previngués de que tot allò que és impur ha de morir perquè està malament, en lloc de jurar tan fàcilment una fidelitat eterna en mig del deliri que els trastorna, a lo millor patirien molt menys i serien millors».

A la pregunta «Com podem experimentar l'amor de JESÚS?», el Papa Francesc responia el següent, el 21 de juny de 2015: «Permeteu-me parlar-vos amb sinceritat: No vull ser moralista, però vull dir una paraula que no agrada, una paraula impopular... L'amor està en les obres, en la comunicació, però l'amor és molt respectuós de les persones, no utilitza les persones, és a dir, l'amor és cast. I a vosaltres, joves, en aquest món, en aquest món hedonista, en aquest món on solament es dona a conèixer el plaer, passar-ho bé, donar-se a la bona vida, us dic: sigueu castos, sigueu castos! Tots nosaltres a la vida hem passat per moments en els que aquesta virtut ha estat molt difícil, però és precisament el camí d'un amor genuí, d'un amor que sap donar la vida, que no busca instrumentalitzar a l'altre per al propi plaer. És un amor que considera sagrada la vida de l'altra persona: et respecto, no vull utilitzar-te. Ja ho sabem, no és fàcil... Perdoneu-me si dic una cosa que no us esperàveu, però us demano que feu l'esforç de viure castament l'amor».

El més gran dels mals

Al novembre de 1914, la senyora Moscati mor de diabetis, incurable en aquell temps. Rep amb gran devoció els darrers sagraments i exhorta els seus: «Fills meus, em moro contenta. Fugiu sempre del pecat, que és el més gran dels mals de la vida». El professor Moscati escriurà uns anys després: «Sé que els meus pares segueixen al meu costat, puc sentir la seva agradable companyia». La diabetis estarà entre les seves preocupacions; serà el primer metge en experimentar la insulina a Nàpols i ensenyarà a un grup de col·legues les diverses classes de tractaments per aqueixa malaltia.

Itàlia entra en guerra el mes de maig de 1915. Giuseppe Moscati es presenta voluntari per anar al front, però la seva sol·licitud és rebutjada. L'Hospital dels Incurables és requisat per l'exèrcit, i les autoritats militars encarreguen al professor la cura dels ferits; per a ells, no solament és el metge, sinó també el consol atent i afectuós. A més, es consagra a la formació dels joves metges, doncs considera un deure transmetre'ls la seva experiència professional i espiritual. Un dels seus alumnes donarà el següent testimoni: «Ens revelava els seus coneixements i, dia rere dia, modelava les nostres ments i les nostres ànimes. Ens parlava de Déu, de la divina Providència i de la religió cristiana. I el rostre s'il·luminava quan el seguïem a les esglésies de Nàpols per assistir a Missa». El testimoni lleial de la seva fe cristiana imposa respecte al voltant d'en Giuseppe, a pesar de l'ateisme declarat que preval en els ambients científics. Fins i tot ordena instal·lar a la

nova sala d'autòpsies de l'Institut d'Anatomopatologia, que dirigeix, un crucifix amb una inscripció del profeta Osees (13, 14): *Ero mors tua, o mors (Seré la teva mort, oh mort)*. Amb motiu de la inauguració, convida els seus col·legues «a retre homenatge a Crist, que és la Vida, tornat a aquest lloc de mort després d'una perllongada absència». Aquesta audàcia de donar testimoni públic de la fe en JESUCRIST l'obté de rebre freqüentment els sagraments, i especialment d'assistir diàriament a Missa.

Víctima de l'èxit

Per una altra banda, el professor Moscati és víctima del seu èxit entre els estudiants, doncs molts d'ells s'estimen més seguir les seves conferències que anar a les classes oficials. Alguns col·legues zelosos intriguen per impedir la seva promoció a la carrera docent. A pesar de tot això no es deixa enlluernar pels seus brillants èxits; fins i tot pateix freqüents lluites interiors, especialment contra la temptació del desànim: «Vaig llegir a la biografia de santa Teresa de Lisieux una frase escrita per a mi: "Déu meu, el propi desànim és un pecat". Sí, és un pecat que procedeix de l'orgull, i que mostra que he pogut creure haver fet grans coses per mi mateix. Al contrari: *no soms més que servents inútils* (Lc 17, 10)». Encara que fos aliè a tota perspectiva de carrera i de glòria humana, però desitjós de seguir ensenyant, l'any 1922 intenta obtenir una nova llicència. Pensant per un moment que ha fracassat, i no sabent quin és el seu deure, sent un profund desassossec que confessa a un dels seus antics mestres: «Em sento completament esgotat i deprimat, perquè he treballat sense parar des de la guerra i he experimentat emocions molt fortes... Passo les nits en blanc i he perdut la possibilitat de ensenyar [a causa de la llicència que creu no haver obtingut]».

«Davant d'aquesta realitat de fracàs —deia als joves el Papa Francesc— justament us pregunteu: què hi podem fer? Certament, una cosa que no s'ha de fer és deixar-se vèncer pel pessimisme i per la desconfiança... Feu confiança a JESÚS! El Senyor està sempre amb nosaltres. Ve a la vora del mar de la nostra vida, es fa proper als nostres fracassos, a la nostra fragilitat, als nostres pecats, per transformar-los... Les dificultats no ens han d'espantar, sinó impulsar-nos a anar més enllà. Sentiu dirigides a vosaltres les paraules de JESÚS: *Remeu mar endins i tireu les xarxes!* (Lc 5, 4)» (22 de setembre de 2013).

De fet, el professor Moscati està esgotat, però no baixa els braços, com els Apòstols que estaven *atribolats en tot, però no xafats; perplexes, però no desesperats* (2 Co 4, 8). Contra tot pronòstic, obté finalment la llicència desitjada, que li permet ensenyar medicina clínica a títol privat en universitats i altres instituts superiors. Uns dies més tard, expressa el seu estat d'ànim: «Estima la veritat —escriu en el seu diari íntim— mostra la persona que ets, sense amagar-la i sense temor, sense cap mirament. I si la veritat et costa la persecució, accepta-la; si et porta

turment, suporta'l. I si per la veritat fos necessari sacrificar-te a tu mateix i la teva pròpia vida, sigues fort en el sacrifici». Aquesta seva paciència en mig de l'adversitat resulta fecunda. De la mateixa manera que ell mateix havia passat per moments de sequera i de desolació, pot animar veritablement a aquells que passen per angoixes semblants: «Passi el que passi, recordeu que Déu mai abandona a ningú. Quan més sols us senti, oblidats, rebutjats o incompresos, més a prop estareu de renunciar sota el pes de greus injustícies, tant més sentireu una força infinita i misteriosa, que us empararà i farà que sigueu capaços de bones i de vigoroses intencions, i us sorprendran aquestes forces quan arribi la serenor. Aquesta força és Déu!». Gràcies a aqueixa virtut de Déu que es desplega en la debilitat i en la humilitat (cf. 2 Co 12, 9), Giuseppe Moscati no estalvia amb els pobres ni el seu temps ni els seus diners.

Ho han perdut tot

Moscati posseeix el do d'oferir ajuda als pobres sense ferir la seva sensibilitat. En una ocasió, una dona tuberculosa i sense recursos s'adona que, amb la prescripció mèdica, Giuseppe ha introduït al sobre un bitllet de 50 lires. Vol donar-li les gràcies per la seva bondat, però ell protesta: «Per l'amor de Déu, no digui res a ningú!». Un dia que el reclamen a la capçalera d'un ferroviari malalt, troba allí nombroses persones, tots ferroviaris i igual de pobres que el pacient, que recullen diners per pagar la consulta. El sacerdot que acompanya el metge es disposa

a dissuadir-los, sabent que és inútil. Però el professor intervé: «Ja que estan recollint diners privant-se d'una part del seu treball, tan dur, m'uneixo a aquesta subscripció amb la meua part, a fi i efecte de que el malalt pugui disposar, junt a la suma recollida, dels medis necessaris per curar-se». I entrega tres bitllets de 10 lires. Realment se'l coneix com "el metge dels pobres", perquè ell mateix viu pobrament per poder socórrer millor als pacients més necessitats. No té ni cotxe ni cavall, movent-se sempre a peu. Quan li demanen sobre això, ell respon amb vivacitat: «Sóc pobre i no dispo de medis, a causa de les meves obligacions professionals, per afrontar aquestes despeses; els demano que em creguin!». A la seva mort, podrà llegir-se en el registre de condolences la frase següent, que diu molt bé tot això: «No vares voler ni flors ni llàgrimes, però nosaltres plorem igualment, perquè el món ha perdut un sant i Nàpols un exemple de virtut; i els malalts pobres ho han perdut tot!».

El dimarts sant, 12 d'abril de 1927, molt aviat, el professor Moscati va a Missa i rep la Comunió. Abans d'anar a l'Hospital dels Incurables, diu a la seva germana: «El professor Verdinois ha estat hospitalitzat a la clínica del professor Stanziale: cal pensar en els sagraments...». Al final del matí, torna a casa, on l'esperen molts malalts. A les tres de la tarda, es troba malament, acomiada les persones presents i es retira a la seva habitació, dient a la minyona: «No em trobo bé...». Uns instants després, jagut en el sofà, amb els braços creuats en el pit, inclina el cap i entrega amb pau el seu darrer sospir. Té 47 anys.

Fins el final, donà la vida pels seus pacients i es va entregar generosament per l'amor de Crist. És una llum per al nostre temps i segueix essent un testimoni d'aqueixa "saviesa" del cor de la que parlava el Papa Francesc en el missatge del 3 de desembre de 2014: «Saviesa del cor és estar amb el germà. El temps que es passa al costat dels malalts és un temps sant. És lloança a Déu, que ens conforma a la imatge del seu Fill, el qual *no ha vingut per a ser servit, sinó per a servir i donar la seva vida com a rescat per a molts* (Mt 20, 28). JESÚS mateix ha dit: *Jo estic enmig de vosaltres com el que serveix* (Lc 22, 27)».

+fr Joan Bernat, l'Abat
i els monjos de l'Abadia

• Per rebre (gratuïtament) la Carta de l'Abadia de Sant Josep de Clairval, cal adreçar-se a l'Abadia, les dades de la qual s'assenyalen tot seguit.

• Rebrem amb molta gratitud totes les adreces de possibles lectors que ens facin arribar.

• Ajuts:

Transferència bancària: IBAN: FR59 2004 1010 0405 6187 8A02 585.

BIC: PSSTFRPPDIJ, titular: Abbaye Saint Joseph de Clairval.

Targeta de crèdit: cf. la nostra pàgina www.clairval.com

Abbaye Saint-Joseph de Clairval (Ed. catalana) ISSN: 1956-3914 - Dépôt légal: date de parution - Directeur de publication: Dom Jean-Bernard Bories - Imprimerie: Traditions Monastiques - 21150 Flavigny-sur-Ozerain.

ABBAYE SAINT-JOSEPH DE CLAIRVAL – 21150 FLAVIGNY-SUR-OZERAIN – FRANCE

E-mail : abbaye@clairval.com – <http://www.clairval.com/>